

Indicators of components development of the methodological teachers' competence (T. Bondarenko, S. Ivashniova, L. Konoval'ska, L. Smetanina and others) are presented. The definition of the term «scientific and methodological competence» (L. Kyienko-Romaniuk) is considered.

The structure of methodological preschool teachers' competence is considered in details. The basic stages of development of the methodical educators' competence are analyzed: adapted and oriented (conscious choice of profession), content-reflexive (development of professional skills), practical and transformative (self-realization) (I. Petruk). It is determined that the formation of the methodical educator's competence lasts not only during training but during the professional activity.

The structural components of methodological competence of future preschool educators for their own scientific research are distinguished, namely: motivational (characterized by the formation of interest in professional activity, awareness of the importance of their own professional activity); cognitive (assumes the presence of theoretical knowledge in the field of pedagogy, psychology, methodology); activity component (characterized by the teacher's willingness to solve psychological, pedagogical and methodical problems in the professional activity, using theoretical knowledge); reflexive (manifested in readiness for continuous self-education, self-analysis of the professional activity, evaluation of professional colleagues' activity).

Key words: Methodical components, the components of methodical competence, evaluation criteria and indicators of the development of methodical competence, teachers educational institutions, preschool teachers.

УДК 378.091.214:796.071.4-051(477.82)(045)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-1.34>

Денисенко Н. Г., Марчук С. С., Найт Н. Ф.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ІЗ МОБІЛЬНИМ ЗМІСТОМ У МАТРИЦЯХ НАЦІОНАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Здійснено аналіз освітньо-професійних програмах підготовки майбутніх фахівців фізичної культури закладів вищої освіти України. З'ясовано, що професійна мобільність ґрунтується на принципах доступності, відкритості, системності, неперервності.

Проаналізовано компетентності з мобільним змістом в освітньо-професійних програмах у закладах вищої освіти України, що здійснюють підготовку сучасного вчителя фізичної культури.

Досліджено особливості системи професійної підготовки бакалаврів із фізичної культури та спорту. Виявлено важливу здатність майбутніх учителів фізичної культури розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та педагогіки, фізичного виховання і спорту, фізіології, біомеханіки, морфології.

Авторами акцентовано на компетентностях із мобільним змістом, що має важливе значення для сучасної фізкультурної освіти, яка швидко адаптується до нових умов ринкової економіки.

Визначено тенденції щодо формування професійної компетентності у майбутніх учителів фізичної культури: розширення автономії навчальних закладів; визначення особистісного фокусу освітньо-професійної програми підготовки фахівців; узагальнення опису результатів навчання; залучення закордонних професорів для викладання фахових дисциплін, тренерів для збірних команд в різних видах спорту з метою підвищення свого міжнародного іміджу та конкурентоздатності; домінування іноземної мови академічного співтовариства.

З'ясовано особливості освітньої програми підготовки бакалаврів фізичної культури та спорту, які передбачають забезпечення індивідуальної траєкторії фахової підготовки майбутнього вчителя. Проаналізовано загальні та професійні компетентності з урахуванням сучасних тенденцій розвитку педагогіки, психології, теорії та методики фізичного виховання.

Ключові слова: освітньо-професійна програма, професійна мобільність, майбутній вчитель фізичної культури, професійна підготовка, готовність, компетентність, заклад вищої освіти, фізична культура.

Входження України у світовий освітній простір зумовлює приведення вітчизняних освітніх стандартів у відповідність до норм світового співтовариства. Національний освітній глосарій визначає поняття «загальні компетентності» (Generic competences) як «компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти у процесі навчання за даною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесені із контексту однієї освітньої програми в іншу» [5, с. 24]. У цьому ж документі зазначається, що на відміну від загальних, спеціальні (фахові, предметні, предметно-специфічні) компетентності (Subject specific competences) «безпосередньо визначають специфіку (галузі знань / предметної області / спеціальності) освітньої програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожній освітній програмі» [5, с. 66]. За формулюванням, наведеним у методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти, вони «не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного і професійно-мобільного розвитку» [4, с. 4].

Питання модернізації вищої педагогічної освіти з позицій оновлення освітніх програм, заснованих на компетентностях із мобільним змістом, досліджували: В. Бескорса (актуальні проблеми професійної

підготовки студентів творчих спеціальностей вищих педагогічних закладах. Т. Десятов (модернізація вищої педагогічної освіти з позицій реалізації модульно-діяльнісних програм), А. Кирпа (євроклуби в загально-освітніх навчальних закладах як осередки пропагування міжнародних програм з питань освіти та обміну досвідом), Н. Осьмук (вивчення прогресивного досвіду в галузі освіти); розроблено низку методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти та ін.

Мета дослідження – визначити зміст компетентностей із мобільним змістом у матрицях освітніх програм вітчизняних закладів освіти, що здійснюють підготовку учителів фізичної культури.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання: проаналізувати освітньо-професійні програми фізкультурного спрямування задля виявлення ключових загальних та професійних компетентностей; порівняти національні матриці освітніх програм закладів вищої освіти щодо змістового наповнення мобільної компетентності майбутнього фахівця в галузі фізичної культури та спорту.

У Європейській рамці кваліфікацій для «навчання впродовж життя» дескрипторами виступають знання, навички і компетентності, що поступово ускладнюються з базових загальних знань й умінь та компетентностей до здійснення роботи під прямим наглядом у структурованому контексті на першому рівні, до знань в найбільш передових галузях роботи або навчання, найбільш передових і спеціалізованих умінь та компетентностей у демонстрації сталого авторитету, інновацій, професійної інтеграції на восьмому рівні» [2, с. 88]

МСКОГ (Міжнародна стандартна класифікація освіти (галузева)) побудована як «трирівнева ієрархія між широкими галузями (найвищий рівень), вузькими галузями (другий рівень) і деталізованими галузями (третій рівень) і використовує чотирицифрову схему кодифікації» (рівні галузевої ієрархії не слід плутати з рівнями освіти). Усього визначено 11 широких, 29 вузьких і близько 80 деталізованих галузей освіти і підготовки [6].

Є. Захаріна зауважує, що в Україні підготовку фахівців з фізичної культури та спорту здійснюють більше ніж у 35 закладах вищої освіти, які також реалізують перехід на новий етап свого розвитку [3, с. 116]. У табл. 1 подано галузі освіти та підготовки МСКО–Г щодо фізичної культури) [5].

Таблиця 1

Галузі знань освітнього переліку (МСКО–Г) та об'єднаного освітньо-наукового переліку щодо фізичної культури

Вузькі галузі освіти та підготовки МСКО(Г)–2013 (29), код і назва	Галузі знань освітнього переліку (48), код і назва	Галузі науки наукового переліку (27), код і назва	Пропоновані галузі знань (освіти – НСКО) об'єднаного переліку (XX), код і назва
011 Освіта	0101 Педагогічна освіта	13 Педагогічні науки	011 Освіта
011 Освіта	0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	24 Фізичне виховання та спорт	011 Освіта

Сучасні європейські заклади освіти пропонують студентам різні організаційні моделі підготовки вчителів. Ще донедавна в країнах Західної Європи випусник університету, одержуючи диплом, одночасно отримував і дозвіл на викладання в різних навчальних закладах, зокрема в школах. Для призначення на роботу в державну середню школу професійна педагогічна підготовка як така не вимагалася. У 80–х роках XIX ст. для роботи в європейських школах було введено вимогу наявності двох дипломів: про загальну вищу освіту та про кваліфікацію. Диплом про кваліфікацію засвідчував оволодіння професійно-педагогічною підготовкою (теоретичною й практичною), яка навіть у межах одного університету відзначалася багатомісцевістю. За підготовку вчительських кадрів відповідають спеціальні відділення педагогічних факультетів, університетські педагогічні школи чи інститути [7]. Доповнюючись новими напрямками (якість, мобільність тощо), зарубіжні освітні системи сприяли розвитку явищ і тенденцій, спільних для національних систем педагогічної освіти в Західній Європі. Слід відзначити, що більшість систем і моделей будуються на статичних концепціях педагогічної освіти. За влучним висловленням Ф. Бухбергера, в їх основі лежить так звана «рюкзачна філософія», яка абсолютизує базову педагогічну підготовку, розглядаючи її як достатню для тривалого професійного життя вчителя [7].

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти у стандартах вищої освіти формулюється у термінах результатів навчання.

Здійснений аналіз освітньо-професійних програм підготовки майбутніх фахівців фізичної культури Державного вищого навчального закладу «Ужгородського національного університету», Вищого приватного закладу «Академії рекреаційних технологій і права» (м. Луцьк), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (факультет фізичного виховання), Рівненського державного гуманітарного університету, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди свідчить, що в цих закладах сформульовано чіткі та діагностичні результати навчання здобувачів вищої освіти.

Водночас, загальна структура профілю програми має таку структуру: загальна інформація (титул програми); мета освітньої програми; характеристика програми; здатність до працевлаштування та подальшого

навчання; стиль викладання; програмні компетентності; програмні результати навчання. Далі подається більш детальний опис змісту профілю програми за окремими його розділами.

Позитивним прикладом в освітньо-професійних програмах підготовки бакалавра фізичної культури вищезгаданих закладів вищої освіти, є те, що їх розробка здійснюється на інституційному рівні. Заклади вищої освіти мають повну автономність щодо змістового наповнення освітніх програм. Відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України заклади вищої освіти оприлюднили перелік обов'язкових дисциплін, основною метою освоєння яких є формування загальних та спеціальних компетентностей (Overview of the Higher Education System. Ukraine, 2017) [1, с. 7]. Отже, програма підготовки майбутніх учителів фізичної культури і спорту в Україні спрямована на освоєння навчальних дисциплін обов'язкового та вибіркового компонентів.

Водночас, зосередимо свою увагу на аналізі компетентностей з мобільним змістом, що містяться в освітніх програм професійної підготовки майбутніх учителів з фізичної культури у практиці вітчизняних закладів вищої освіти.

Контент-аналіз освітньої програми *Державного вищого навчального закладу «Ужгородського національного університету»* дав можливість виділити перелік компетентностей випускника, серед яких 12 загальних і 14 фахових. Розглянемо зміст компетентностей з мобільною квінтесенцією.

Так, професійна компетентність ПК–3 зорієнтована на «здатність студента виконувати професійну діяльність у відповідності до чинних стандартів якості життя та умов, що швидко змінюються»; ПК–13 передбачає переорієнтацію студента на пошук спеціальної інформації у вітчизняній та іноземній практиці, знати базову спортивну термінологію на вітчизняній та іноземній мовах», що створює, на наш погляд, можливості для академічної мобільності студента; загальна компетентність ЗК–11 окреслює «здатність майбутнього вчителя організувати маркетингову діяльність у сфері фізичної культури і спорту», а це безпосередньо відповідає інтересам задекларованого нами дослідження. Це говорить про те, що проблема професійної мобільності майбутнього вчителя фізичної культури у цьому закладі вищої освіти лише набуває популярності.

Аналіз моніторингових досліджень показав свою плідність компетентносний підхід з мобільним змістом, що відстежується в освітній програмі Вищого приватного закладу м. Луцька *«Академії рекреаційних технологій і права» (м. Луцьк)*. Орієнтація освітньої програми академії спрямована на формування у студентів 12 фахових і 5 загальних компетентностей. Можна констатувати, що основна ідея підготовки майбутніх учителів фізичної культури реалізується через сучасні знання зі спеціальності на рівні новітніх досягнень науки, які є основою для інноваційної діяльності, розвитку і застосування власних ідей.

Зауважуємо, що на відміну від інших вітчизняних закладів вищої освіти розробники профілю освітньої програми Луцької академії рекреаційних технологій і права її основною метою вважають принцип «мобільності», що відстежується переважно у загальних компетентностях. Академія постійно проводить маркетингово-моніторингові дослідження для визначення потреб ринку праці, вимог стейкхолдерів вищої освіти в західному регіоні України.

Проаналізуємо загальні компетентності із мобільним змістом: ЗК–1 передбачає «здатність індивідуума пристосуватись до змін у суспільстві»; ЗК–2 зорієнтована на «вміння майбутнього вчителя фізичної культури вирішувати мовні проблеми в майбутній професійній діяльності та швидко адаптацію до різних життєвих ситуацій»; ЗК–3 передбачає «здатність майбутнього вчителя фізичної культури до обґрунтування та розробки методів профілактики наслідків психоемоційних стресів»; ЗК–4 окреслює «комунікативність, активну життєву позицію, вміння бути готовим до змін у житті (робота за кордоном) та свого місця в суспільстві». Слід зауважити, що компетентності з подолання стресу, з формування взаємовідносин, з професійної етики, є особливо значущими для майбутньої професійної діяльності мобільного вчителя фізичної культури, здатного до адаптації в динамічному суспільному середовищі.

Також у характеристиці освітньої програми йдеться про її плюрилінгвальний стиль. Це пояснюється тим, що для студентів приграничних територій більш важливим виступає індивідуальний мовний досвід, в якому мови не сприймаються як окремі розумові блоки, а формують загальну множинну комунікативну компетенцію, в якій перша/рідна мова, друга мова іноземна (переважно польська, німецька) що переплітаються і взаємодіють. Проте спеціальних фахових компетентностей щодо формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури і спорту не зазначено.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, факультет фізичного виховання пропонує програму підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура), яка охоплює фахові і загальні компетентності, зокрема 16 професійних і 11 загальних. Програма зорієнтована на реалізацію змісту підготовки конкурентоспроможного фахівця, який володіє сучасними освітніми й інформаційними технологіями в галузі фізичної культури, спорту і педагогіки, здатного до творчої професійно-педагогічної діяльності, безперервної самоосвіти та самовдосконалення.

Основний фокус освітньої програми передбачає набуття студентами спеціалізованих знань, спрямованих на новітні досягнення фізичної культури, спорту та педагогічної науки, які є основою для оригінального мислення й інноваційної діяльності.

Такі загальні компетентності, як ЗК–2 передбачає «здатність працювати в команді та автономно»; ЗК–8 спрямована на «здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності»; ЗК–9 зорієнтована

на «здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності», а ЗК–10 формує у студентів «здатність розуміти стратегію сталого розвитку людства». А практична компетентність ПК–7 передбачає «здатність оволодівати базовими і новими видами фізкультурної діяльності».

Як бачимо, особливості освітньої програми Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка передбачають забезпечення індивідуальної траєкторії фахової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури, що дозволяє сформуванню загальних та професійних компетентностей з урахуванням сучасних тенденцій розвитку педагогіки, психології, фізичної культури та спорту.

Розгляд освітньої програми *Рівненського державного гуманітарного університету* показав, що в закладі забезпечується підготовка кваліфікованих фахівців для галузі фізичної культури і спорту, які володіють фундаментальними знаннями і практичними навичками оздоровчої і спортивно-масової роботи, здатні здійснювати навчально-тренувальний процес за допомогою сучасних освітніх та спортивних технологій. Цей заклад освіти пропонує програму підготовки бакалаврів за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт, яка традиційно охоплює 16 фахових і 9 загальних компетентностей.

Результати аналізу освітньої програми свідчать, що значна увага приділяється формуванню світоглядної, комунікативної і здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, оскільки вони є передумовою ефективного виконання основних професійних обов'язків в майбутній фаховій діяльності.

Водночас питання професійної мобільності, що є вартісним для нашого дослідження, описано у фахових компетентностях фрагментарно, що представлено у вигляді несформованих характеристик. Так, фахова компетентність ФК–15 передбачає «здатність вирішувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках фізичної культури і спорту». У компетентності ЗК–8 мобільність представлена як «здатність розробляти та вдосконалювати навички міжособистісної взаємодії, здатність генерувати нові ідеї у швидкозмінних умовах сьогодення, виявляти ініціативу та наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків».

Як бачимо, особлива увагу у цьому закладі вищої освіти зорієнтована на принципах «педагогізації» та «тренерства» у комплексі в процесі підготовки майбутніх фахівців для галузі фізичної культури та спорту, що ґрунтується на визначенні індивідуальності фахівця його неповторності з частково-мобільним змістом.

Освітня програма, що пропонується *Харківським національним педагогічним університетом імені Г. С. Сковороди*, передбачає освоєння здобувачами вищої професійної освіти фізкультурного спрямування та оволодіння 16 фаховими і 10 загальними компетентностями. Метою програми є підготовка майбутніх учителів фізичної культури основної (базової) середньої школи здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації освітнього процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання в галузі фізичного виховання, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Питання професійної мобільності описано в окремих загальних і фахових компетентностях у вигляді неповних характеристик. Наприклад, загальна компетентність ЗК–9 зорієнтована на «здатність до адаптації та дії в новій ситуації», а ЗК–10 спрямовує студента на «здатність розуміти стратегію сталого розвитку людства», а ФК–14 передбачає формування «здатності здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, у тому числі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій».

Як бачимо, особлива увагу у цьому закладі вищої освіти зорієнтована на потребу ґрунтовних знань з основних положень методичної та організаційної роботи для проведення фахової діяльності у галузі фізичної культури в загальноосвітніх установах, освітніх закладах середньої та професійної освіти, проведення позакласної спортивно-масової, організаційної та навчально-методичної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, закладах фітнесу, рекреації та фізичної реабілітації, але на жаль без мобільного змісту.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямку. Узагальнюючи наведене вище, висновуємо, що аналіз освітніх програм підготовки фізкультурних кадрів у закладах вищої освіти України виявив чимало спільного, зокрема:

- по-перше, спостерігається розширення автономії навчальних закладів, оскільки вони самостійно визначають специфіку організації освітнього процесу;
- по-друге, кожна програма має задекларовану офіційну назву та визначає особистісний фокус;
- по-третє, визначено рівень освіти, який відповідає національній Рамці кваліфікацій у вигляді дескрипторів – узагальненого опису результатів навчання, що містять чітко сформульовані критерії належності до певної кваліфікації;
- по-четверте, деякі заклади вищої освіти наймають закордонних професорів для викладання фахових дисциплін, тренерів для збірних команд в різних видах спорту з метою підвищення свого міжнародного іміджу та конкурентоздатності;
- по-п'яте, спостерігається домінування іноземної мови для глобального академічного співтовариства.

Таким чином, національні заклади вищої освіти фізкультурного спрямування роблять важливі, проте, поки що, невпевнені кроки в бік поширення ідей мобільності, що визначає результативний вектор їх розвитку в сучасному освітньому просторі. Однак оцінити їх результативність на даний момент ще неможливо,

оскільки нові освітньо-професійні програми були впроваджені в Україні у 2016 р. А відтак, комплексне оцінювання результативності підготовки фахівців у галузі Освіта/Педагогіка почалися здійснитися у 2020 році. Вивчення зазначених тенденцій і буде становити в подальшому наукову перспективу таких досліджень в практичній підготовці фахівців фізичної культури і спорту.

Використана література:

1. Overview of the Higher Education System. European Union, February 2017. URL: https://eacea.ec.europa.eu/sites/eacea-site/files/countryfiches_ukraine_2017.pdf.
2. Биков В. Ю. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації / [В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.]. Київ : Атіка, 2010. 88 с.
3. Захаріна Є. А. Аналіз професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в Україні та США. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*. Бердянськ: БДПУ, 2012. № 1. С. 116–123.
4. Захарченко В. М. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / за ред. В. Г. Кременя. Київ : Пріоритети, 2014. 120 с.
5. Національний освітній глосарій: вища освіта / за ред. В. Г. Кременя. Київ : Плеяди, 2014. 100 с.
6. Національна академія педагогічних наук України. Національна стандартна класифікація освіти (Концепція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/uploads/files/sod/NSKO.pdf>.
7. Сайт журналу «Педагогіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14281>.

References:

1. *Overview of the Higher Education System*. European Union, February 2017. URL: https://eacea.ec.europa.eu/sites/eacea-site/files/countryfiches_ukraine_2017.pdf [in English].
2. Bykov V. Yu. (2010). *Osnovy standartyzatsii informatsiino-komunikatsiinykh kompetentnostei v systemi osvity Ukrainy [Basics of standardization of informational and communicational competences in the educational system of Ukraine]*. Kyiv : Atika [in Ukrainian].
3. Zakharina Ye. A. (2012). Analiz profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury v Ukraini ta SShA [Analysis of the professional training of future Physical Education teachers in Ukraine and the USA]. *Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu (Pedahohichni nauky) – Collection of the scientific works of Berdiansk State Pedagogical University (Pedagogical Sciences), 1*, 116–123 [in Ukrainian].
4. Zakharchenko V. M. (2014). *Rozroblennia osvitnikh prohram. Metodychni rekomendatsii – Development of educational programs. Guidelines*. Kyiv : Priorytety [in Ukrainian].
5. Kremen V. H. (2014). *Natsionalnyi osvitnii hlosarii: vyshcha osvita – National Education Glossary: Higher Education*. Kyiv : Pleiady [in Ukrainian].
6. National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. National Standard Classification of Education (Concept). Project. Retrieved from <http://naps.gov.ua/uploads/files/sod/NSKO.pdf> [in Ukrainian].
7. Sait zhurnalu «Pedahohika» [Site of journal "Pedagogy"]. *osvita.ua*. Retrieved from <https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14281> [in Ukrainian].

Denysenko N. H., Marchuk S. S., Nait N. F. Competences with mobility content in the matrixes of national educational programs of training of future Physical Education teachers

The article analyzes the educational and professional training programs for future specialists of Physical Education in higher educational institutions of Ukraine. It is found out that professional mobility is based on the principles of accessibility, openness, systematicity, continuity.

Competences with mobility content in educational and professional programs in higher educational institutions of Ukraine, which provide the training of modern Physical Education teacher, are analyzed.

The peculiarities of the system of professional training of Physical Education and Sport bachelors are investigated. The important ability of future Physical Education teachers to solve complex specialized problems and practical issues in the field of secondary education has been revealed, which involves realization of the theories and methods of educational sciences and Pedagogy, Physical Education and Sport, Physiology, Biomechanics, Morphology.

The authors focus on competencies with mobility content, which is essential for modern physical education, because it is rapidly adapting to the new conditions of market economy.

The tendencies concerning formation of professional competence of future teachers of Physical Education are defined: expansion of autonomy of educational institutions; determination of personal focus of educational and professional training program for specialists; generalization of the learning outcomes description; attracting of foreign professors to teach professional disciplines, involvement of coaches for national teams in various sports in order to improve their international image and competitiveness; foreign language domination among the academic community.

The peculiarities of the educational program of training of Physical Education and Sport bachelors, which provide the individual trajectory of professional training of the future teacher, have been clarified. The general and professional competences are analyzed taking into account the current tendencies of development of Pedagogy, Psychology, Theory and Methods of Physical Education.

Key words: *educational and professional program, professional mobility, future teacher of Physical Education, professional training, readiness, competence, institution of higher education, Physical Education.*